

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta VN/13118/2024

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Esityksen mukaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen.

Esityksen tavoitteena on toteuttaa kehysriihen säästötavoitetta. Esityksessä todetaan, että julkiseen talouteen säästöä syntyy, mikäli korvausten piirissä olevien henkilöiden toimeentulotukiriippuvuutta voidaan vähentää. Esityksessä todetaan, että säästövaikutusten aikaansaamiseksi on tärkeää, että kotoutumista edistävät toimenpiteet, kuten kotoutumiskoulutus, aloitetaan heti, kun se on mahdollista.

Kotoutumiskoulutus on kunnan järjestämisvastuulle kuuluva palvelu. Hyvinvointialue ei voi vaikuttaa siihen, miten tehokkaasti kotoutumispalvelut kunnassa toimivat. Sosiaali- ja terveystieteissä asioi erityisesti henkilöitä, joilla on toimintakykyyn ja sitä kautta työllistymiseen ja kouluttautumiseen liittyviä haasteita. Näillä henkilöillä on tarpeita, joiden perusteella heille on erityisiä perusteita myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea.

Kuten esityksessä on todettu, yksilön oikeus toimeentulotukeen on yhtäläinen riippumatta, onko hän kotoutuja vai Suomessa pitkään asunut. Jos henkilö ei työllisty ensimmäisen vuoden jälkeen, myönnetään hänelle toimeentulotukea samoin kriteerein kuin muillekin kuntalaisille. Kun henkilö ei osaa Suomen kieltä, on erittäin harvinaista, että hän hallitsisi vuoden päästä kielen niin hyvin, että voisi työllistyä. Suomessa suomen kielen taito on välttämätön useimmissa työtehtävissä.

Koska työllistyminen yhden vuoden jälkeen henkilön ensimmäisestä kotikuntamerkinästä on epätodennäköistä, kurjistaa esitys erityisesti niiden hyvinvointialueiden taloutta, joiden alueella asuu paljon kotoutumislain 2 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on yksi niistä alueista, joiden talouteen esityksellä on suuri vaikutus. Suuri osa kotoutumislain 2 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitetuista henkilöistä muuttaa pääkaupunkiseudulle.

Näkemyksemme mukaan hallituksen esitys ei tuota säästöjä, vaan vaikeuttaa hyvinvointialueiden jo valmiiksi vaikeaa taloustilannetta.

Jos arvioimme esityksen vaikutusta suhteessa v. 2023 saatuihin toimeentulotuen korvauksiin, vähentäisi se Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen saamia korvauksia n. 380 000 € vuodessa. Tämä on todella huomattava tulonmenetys. Esityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriössä käynnistetään vuoden kuluttua uuden kotoutumislain voimaantulosta erilliselvitys kotoutumisen edistämiseen liittyvien kustannusten korvaamisen kokonaisuudesta. Tämä on hyvin tärkeää, jotta voidaan huomioida lisäkustannukset, joita syntyy hyvinvointialueelle ja kunnalle siitä, että sen alueella asuu paljon kotoutujia.